

անգամ ընտրեցան, և տեղւոյն դաւա-
նային փոքրիկներուն ալ գործաւոր ան-
գամներ ընտրեցան աւելի կամ նուազ:
Ռուսիէ բաղադրեցան է այսօր Պ. Փա-
ռէր, լրագրաց ջրուիչ, որ առաջ գոր-
ծարանի մը մէջ կ'աշխատէր, և հիմա,
քիչ շատ անկախ ըլլալու համար, լծէ
լրագիրն և լծէ գործարանը լծուած,
գինեգանութիւն կ'ընէ, ուր իւր կիներ
և աղջկներն իւր տեղը կը բռնեն, մինչ
ինք կ'ընթաց նախապահեղ քաղաքա-
լին խորհրդոյն, իւր երկու օղնականը
եւա, որք օր առաջ գործարանի մէջ
բանտընէր էին, հիմա մէկ մէկ փոքր
գինեգաններ են: Ասոնց հիմնադիրը բո-
ւորովի մարդասիրական է: Գալըցիներ-
ունք մէջ կարօտեալ տարբ քերականը
մտեղէն ճաշ պիտի ընդունին ձերպագէս:
Դան հաշտուտ, կոչիկ, գիրք և այլ պի-
տոյք ձերպագէս. գործաւորական Սա-
կարան մը պիտի հաստատուի, ուր
պարտին զիմէլ գործատեալքը իրենց
պէտք եղած բանտները գտնելու:
ուստեղաց վրայ ներքին տուրքերը պի-
տի չլնուին: արգելադրել բաններուն
վրայ նոր տուրք կուգին զանի, բայց
ձեռքերին չէ դժբախտապէս: պիտի
հաստատուին նաեւ ձրի բաշխիչ և
լուստարանը հասարակութեան ձերմա-
կեղեններուն համար: քաղա ունեցողէն
պիտի աւանուի. չունեցողին բան պիտի
ըլտուի: Ձրի հիւանդանոցները պիտի
բացուին կանանց համար, պատապա-
րաններ ծերերու և անկարներու հա-
մար, գիշերը դուրսը մնացողներ ձրիա-
պէս պիտի պատասխարուն գիշերային
սպասանարաններուն մէջ: Անգործ մնա-
ցեալ մարդիկ, երբ ծով չեն, ուստա
և հալուտան պիտի ընդունին քաղաքա-
լին անտակէն:

— Գինեգան-քաղաքագետին այս հիմնա-
գիրը պարզած միջոցին յաճախորդներ ներս
կը մտնեն. Վերկու գաւաթ գարնիւր: —
«Շատ լաւ»: — Երբ ներքէ, Պ. Սիմպլի, նախ
գործերունս նայինք: — Յաճախորդները
գոհացնելն եւեւ, «կ'ըսէի կ'որ թէ ձրի
նախաբանը պիտի բանաւոր Այո՛ գործ
լատ կայ, բարեկեցարութիւն պէտք է: Ե-
թէ քաղաքային գործի համար հոս գան,
կ'ըսեմ որ միջոցին ետքը քաղաքային խոր-
պատուութիւն յետոյ գինեգանը միայն կը
գտնուի: Գաղաքային խորհրդոյ անոնա-
պիտի հոն է:

— Այո՛, բայց դա՛մը: — Պիտի խորհիւր
հարուտան անուել, և արքատին բաշխիչ
որդի կարելի է:

ՊԵՏԻՈՅ Թագաւորին միակ դուստր
Բէլմանդին իշխանուէին նշանուեցաւ
Փրանս յոյզքի կայսեր երբորորոյնք Փրանս
միջոցներուն արհիւրքին հետ, որ իրաց
ընայան կարգով Ն. վեհափառութեան
պիտի յաշորդէ իբրեւ կայսր և Թագաւոր:

Պ. ՔԱՆՈՒ Շ Եւանդէի և յեղադէ Պէն
ուղեւորութեան առթիւ ըսաւ որ Սալուս
անձնապէս եւս պիտի է իրեն: զի ինք
ժամանակ մը յլնիկ ընտելած է քաղաքա-
լին ճարտարագէտի պատշտով, և հոն
ծնած էն իւր երկու որդիք Սառի և Էր-
նայ: Պ. Փառնայի Սալուս այցելութեան
խնայական երկու մեծ տարեկարծներու
հետ նոյն օր պատահեցաւ: այսինքն Սկաւ-
Աին նախօրէն Գ. Իշխանութեան վերջ-
նական դադարուն և երբորը Հանրապե-
տութեան հաստատուն, և 100րդ տարե-
դարձ Սալուսայ ինքնայոժար միութեան
ընդ Սիւրանայի Ուստի, մինչ Գերմանիոյ
Սկաւ: Ձին Սիւրանի յաջութիւն տարե-
դարձը կը ստեղծ, Փրանսա երկու օր ետք
տունը իւր պաշտակ վերահաստատութեան
և քաղաքական վերականգնումին տարե-
դարձը:

ՍԵՂՈՒՄ. — Թէպէտ Արմատականը կը
պնդեն թէ առանց Ազգային Ժողովոյ թուէին
նմանապէս ինքնուր իրաւունք չունեն
նախարարութիւն հրաժարելու, բայց
քիչ քիչ երեսան կուգայ թէ ինամապիտ
Գ. Ինթիլի և իւր միակ մնացող պաշտո-
նակցի կարծեալմէն աւելի իրաւունք ու-
նենի: զի ստուգիւր են թէ արքայական
պաշտութիւնը կը հակեր Բարսեղիւնիչնե-
րու կողմէ, որք, ինչպէս յայտնի է հայտ
չէն Օսթրալիաներու հետ, որոց զեղին կը
պատկանէ պատանին Ալեքսանդր:

ԵԿԿՅՏՈՒՄ քամրակի հունձքը սեպտ.
1ին վերջացեալ տարւոյն մէջ 15 առ 100
աւելի է նախորդ տարեւրեան հունձքէն,
որ նմանապէս շատ աւելի էր նախերեկաց
չընային հունձքին: Թէպէտ քամրակին առատ
է յեղապտու, բայց գինիներ կոտորած ըլլա-
լով, Կեղիկացի երբեքորոյց շահը
մեծ չէ: Բամբակի այս առատութիւն վե-
րագրելի է հրապարակի վրայ բամբակեղե-
նաց գնին ընդհանրապէս կոտորելու: Ար-
դէն 24 հազար հակ երկպտ. բամբակ զը-
կուեցաւ Ամերիկա: Կը խորհուի հորա-
լին տուրքը զիջել Նեղիստին մէջ, եր-
կապորձական դատող շահերուն պակշիւր
փոխարինելու համար, մանաւանդ որ և
զիպտական կառավարութեան եկամուտը
ժաղերէն աւելի ըլլալով, ամեն տարի կոտ-
որելու գումար մը կը խնայէ: Գրք օգտա-
կարապէս կարող է տրոյ զեղինաբարձի:

ԲՐՈՒԹԻՒՆ գործարանի և ինքն քաղաքի
որ այն գործարանին չորսերէ աշխարհ և
կան է, նախորեկաց կերակրին մեծ հան-
գիւն մը կատարեցին: Բաղադրեցին և անհա-
տական նախարարութեանը կառուցուած
էր Ամբիւս Բրուքի գործարանի հիմնաքին
վերանայարան, և քաղաքը ստեղծու
համար պատշտական և ընկերական շատ
մը նշանաւոր անձնաւորութիւնը հաւա-
քուած էին, և քաղաքն ու գործարանը
զարդարուած էին: «Երկրանոց վրայ
օրորին որք կը վարէ գործարանը» Պ.

Միտրիի Բրուք՝ բանաստեղծութեամբ մը ծա-
նոց թէ այս բարեբախտի առթիւ կէս մի-
լիոն մարք կը նուրբ տնակներու կառուց-
ման համար, ուր ձրիապէս պիտի ընային
գործարանին ձեռացեալ և անխաղաքեալ
բանտըններն ու աշխատանքներն, և անոնց
այրիկներն ու որբերն: Առաջիկ աքնաւորոյն
վրաստակարանը զոր Պ. Միտրիի Բրուք
կը բարձրացնէ ի պատիւ իւր հօր:

Պ. ԿԻՐՈՒՄ հիւանդութիւնը բարւոյնան
նշան չի ցուցներ: Ռուս լրագիրը ոմանը կը
հասկցնեն թէ Պ. Կիրսի հանրային կեանքը
վերջացած է: Այս լրագիրը կը յուսան թէ
Պ. Կիրսի սապարէլէ հեռանալուն հետ
Ռուսիոյ այժմեան հանարար քաղաքալա-
նութիւնը տեղի պիտի տայ աւելի գործած
քաղաքականութեան մը: Բայց միւս կողմէ
կը բացատրուի թէ Պ. Կիրսի քաղաքալա-
նութիւնը նոյն իսկ Ալեքսանդր Գ. Կայսեր
անձնական քաղաքականութիւնն է: Ն. Կ.
վեհափառութեան պատեալով շուգիւ, ուս-
տի Պուլիպրոյ և ուրիշ խնդիրներով զբա-
ղիւր, և բանի որ Կայսեր անձնական քա-
ղաքականութիւնն է որ առ. այժմ Ռուսիոյ
ներքնապէս ինքիներ գորացնէ և արտաքին
ձեռնարկներէ դուրսնայ, չի կարծուի որ
այս ընթացք փոփոխի արտաքին գործող
նախարարին փոփոխմամբ:

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ
ի Բուժելի Հիտի Դատական նախա-
րար վեմ: Որպ փաշայի բնակարանն
երթելով տեսակեցեալ Ն. վեմութեան
հետ:

Ն. Ամենպատուութիւն յետոյ
Պեշիքթեքէ երկայով այցելութիւն
տուա Արն. Կիւմուշեքեան Տեղւոյ:

Պատրիարքական Գեթ. Փոխնաորդ
Հայրն երէկ ուսական դեպատման
տարաննցը գնաց ի Պեօլիքթեքէ և
ներկայ գտնուեցաւ Ռուսիոյ վեհ. Ա-
լեքսանդր Գ. Կայսեր անուն տօնա-
լորելութեան առթիւ կատարուած դո-
հարանական աղօթքներուն: Ն. Գեթա-
րատուութիւն յետոյ դեպատման
սրահն կ'ընելով, յանուն Ամեն Ս. Պատ-
րիարք Հօր, շնորհաւորական այցելու-
թիւն տուա: Դեպատման տօնա-
կատար Պ. Եստովաքի:

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ
Մ. Է. Է. շարժմաներին, որ ժամանակէ
մը հետէ դադարեան դատապարտու ամ
էն, չարաթմ օրը ինքրական հրատարակ-
ուիլ արտօնութեամբ Տպագրական վե-
րատեպութեան:

Ուրբաթ գիշեր, ժամ 7ին, Պաշտօնգիր
եկեղեցին գործը մտնելով ժամուոյն արե-
տուրը կոտորել ու 150 զրուէր գողցել եւ
Չարագործը եկեղեցւոյ դրան բանային եւս
գտնուի, դուրս բանալ ուրիւր, և, սա-
կայն ժամուոյը եկեղեցւոյ զանգակը սկսեմ
է զարնել և գողերը նոյն ժողովրդի փախել
են: Ոստիկանութիւնը ինքնադիւրեանց
ձեռնարկած է գտնելու ձերբակալելու հա-
մար:

Օրթագիրդ ազգ. երկուս. վարժարանը
(Ս. Թարգմանչաց և Ս. Հեղինակէի)
պիտի վերաբացուին վաղը, երեջարքի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՍՏԱՆ Պետութ Գո: Բնանի ՏԱԳԻ ԵՒ
ԲԱՍՏԱՆԻՍՏԱՆԻՍՏԱՆ Կառուց Գործողն Գ. Փորման,
որ օրի կը արուի ամեն խնդրոյն:
Բաժանորդագին է 10 դրէ, յետ տպագրու-
ման 15 դրէ:
Բաժանորդագին փախարդը պարտին դիմել
Պալենց և Չարգարեան գրատունները:
Դատարները գործառնուիլ են կ'ընդունուի:
Ճարած առ շարած պիտի ճարտարակու մէկ
փողմա:

Հարտարակիք
Պ. ՊԱՆՈՒՄ Ի. Բ. ԷՐԱՐՈՒՄԻՍՏԱՆ

Վ. Ա. Ր. Ս. Ր. Ա. Ն.
ՀԱՅՐԵ ՄԻՆԻՍՏԱՆԻՍՏԱՆ ՎԵՐԱՄԱՅ
ի Կ. ՊԱՆՈՒՄ, ՊԱՆՈՒՄԻՍ

Վարժարանն զարգանալ տարին պիտի սկսի
դաստի 31 (Տ. Տ.): Սկսածները 2ին դաստի
ուսմանները պիտի սկսին անպատճառ: Գիտու-
նական նախը մասնաւոր վիճակով զարգացն
ն գեթմանցի նոր ուսուցիչները տաւած էլ փոխա-
րան: Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն տուելու
ու զորը պէտք է վարժարանին Վարժարանն զի-
մալիք
186 5-5 2- ԱՐԱՐՈՒՄ Վ. ձեմՈՒՄԻՍՏԱՆ

Գնորդին շարին

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆԻ. — Կայս. Գանձարա-
նին տեսուչ անունաւորան նոյն Գանձա-
րանի առաջին քարտուրար Հասան
Շէվրը պէյ, և իրեն յաջորդէ երկ-
րորդ քարտուրար Խաչէմ պէյ:

Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուա-
ւորացն արուեցաւ զինուորական առող-
ջապահական ճիւղին նախազահ Ֆեշիլդ
Սալիշ փաշայի:

Գիւղարուտեայ չքաղաքա՛մ նախա-
բարոյ խորհրդոյ անգամ վեմո՛ւ ձէվ-
անէք փաշայի:

Թիֆլիսի չքաղաքա՛մ Շիրէքի
խալիքէ՛ն տնօրէն Հիւսէյին Սաքի է-
ֆէտիլի:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵԿԿԵՆՈՒՄՈՒՄԻՍՏԱՆ. — Կար-
նոյ կուսակալութիւնն օգոստոս 27 իը-

ւակնանա հեռագրած է ներքին դը-
ժոյ նախարարութեան թէ ի Հասան
Գալէ քարտիքիայի ներքեւ տնտուած
վարժար մէջ հնախարի ու է գէպը
չէ պատահած:

Առողջապահական վարչութիւնը՝
հնախարի գէպըրու վրայ հեռուեալ
տեղեկագիրը մատուցած է կայս. պա-
րատան առաջին քարտուրարին, և
Տրապիզոնի կուսակալութեան ու
Սինոպի կառավարչին կողմէ եւս հե-
տեւեալ երկու հեռագիրը մատուցուած են.

ՊԱՏԱՆԵՍ, ՏԵԿԵԿԱՐԻՈՅ

Թիֆլիզի ու Կէրէի օսմանեան հիւպա-
տանները օգոստոս 25 թուականաւ հեռա-
գրած են թէ օգոստոս 15էն մինչեւ 19,
երեսանայ նահանգին մէջ հնախարի 373
մանր պատահած են և Ստալիքօրէ նա-
հանգին մէջ 664: Օգոստոս 17էն մինչեւ
21, Պաքոնի նահանգին մէջ 171, Էլի-
գալէքթօրէ նահանգին մէջ 228, Տալիս-
թանի նահանգին մէջ 396, Թիֆլիզի նա-
հանգին մէջ 335 և ի Չապաթալ 75: Օգոս-
տոս 22էն 25, Արասիանայի ու Ենիքալէի
մէջ ու է գէպը չէ պատահած: Կէրէի մէջ
87 գէպը ու 44 մահ պատահած է:

Պէրսի օսմանեան դեպատման օգոստոս
26 թուականաւ հեռագրած է որ թէ եւս
պատմականութիւն թիֆլիզի մէջ հնախարի ու է
գէպը չէ նշանակուած, սակայն օգոս. 25ին
ի Պէրսի 15 մարգեր հնախարի վարակուեր
են: Հիւսանդանոցին մէջ գտնուող 100 ի
շատ հիւանդներու երկուքը ախպան հըն-
տակով վարակուեր են: Օգոստոս 24 ին
ի Համպուրի 674 մարգեր հնախարի բըռ-
նուեր և ասոնց 264-ը մեռեր են:

Կարնը և վանայ կուսակալութեանց
կողմէ եկած հեռագիրը ծանուցած են թէ ի
Հասան Գալէ քարտիքիայի ներքեւ առ-
նուած վարչերն և վանայ նահանգին մաք-
րանոցներու մէջ ու է գէպը չէ պատահած:

Տրապիզոնի կուսակալութիւնն եւս հե-
ռագրած է թէ օգոստոս 24էն 26, Բա-
թանայի մարգերուն ու գիւղարաքարին մէջ
ու է գէպը չէ պատահած, իսկ Տրապիզոնի
քաղաքին մէջ երեք մարդեր հնախարի վա-
րակուեր են:

Օգոստոս 28ին, վարակեալ վարչերէն
Գալագ ժամանած են 9 չղեկանուեր ու 2
անպատասխանուեր: Եղեկանուերէ 8ն ուր
ուղեպի Միլիթրիական ուղեւորած են ա-
ռողջապահական պատշտեղի հսկողութեամբ:
Երկու չղեկանուեր ու երկու անպատաս-
խանուեր քարտիքիայի պալմանածամն ա-
ւարտած ըլլալով, ապա անցալիք ստա-
ցած են: Այժմ քարտիքիան սպասող ա-
ռողջատեսուտ մը ուժ նաւաստիաց ա-
ռողջական վիճակը գնացուցիչ է:

Օգոստոս 28ին Սինոպի մարքանոցը՝ ե-
րեք անապատանուեր ժամանած և քա-
րտիքիայի երկարակուած են: Առաքատա-
նաւ մը եւս քարտիքիայի պալմանածամն
աւարտած ըլլալով, յետ բեշիկան ընե-
նութեան, ապա անցալիք ստացած է
Այժմ քարտիքիան սպասող հինգ չղեկանա-
ւուեր ու 21 անպատասխանուեր: 384 նա-
ւաստեաց և մարքանոցին մէջ գտնուող 292
ուղեւորաց, չղիպին պահպանող պիտու-
րաց և Սինոպի ու լըլիակայն առողջական
վիճակը գնացուցիչ է:

Երկարակուած Ռուքբա ժամանող ու-
ղեւոր, պաշտուրէն սկսեալ, ի ձիարը
Մուսթաֆա Փալա և ի Չիպէֆէշ երեք օր-
ուան քարտիքիայի պիտի երթարկուի:

ՆԱԽԱԳԱՀ
29 օգոստ. Առողջապ. վարչութեան

ՊԱՏԱՆԵՍ ԼԵՈՒՄԻՍՏԱՆ
Օգոստոս 29ին Տրապիզոնի քաղաքին
մէջ՝ երկուսն բռնուածներէ մեռողներն
զատ՝ երկ գիշեր ու այսօր չորս մարդեր
եւս վարակուեցան: Ետքը առաւելու բըռ-
նուածներէն մէկ մահ պատահեցաւ: և ա-
ստեղծ յետոյ վարակուողներէ՝ երկուս
Մանգալ երեք օրէն: Աստեղծ զատ
թէ մարքանոցներու, թէ յղեկներու պա-
հպան փնտրուաց ու ոստիկան-պիտու-
րաց և թէ նահանգին միւս կողմերուն մէջ
տարաքիտիկ հիւանդութեանց ու է գէպը
չէ պատահած: Տրապիզոնի քաղաքին մէջ
առողջապահական միջոցներն ամենայն իրա-
տութեամբ ի գործ կը դրուին:

Տրապիզոնի կուսակալ
ՊԱՏՐԻ
Օգոստոս 29ին Սինոպի նաւահանգիտին
մէջ քարտիքիան սպասող նաւերու նաւատա-
նաց, մարքանոցին մէջ գտնուող ուղեւո-
րաց և Սինոպի ու լըլիակայն բնակչաց ա-
ռողջական վիճակը գնացուցիչ է: Չորսին
այն առողջապահական միջոցներուն որք ի
գործ կը դրուած են կայս. իրաւորի: Ետքը
հնախարի ու է գէպը չէ պատահած:

Սինոպի կառավարչ
ԻՔԵՆՏ

— Գաղաքագետութիւն տեղեկագրած
է ներքին գործող նախարարութեան
թէ լիպարակութեան Բ. Գ. Ի. Ե. Բ. թ.
չըլանակաց մէջ փողցնեցը, խաները,
խանութիւնը և այլ հարկ եղած տե-
ղերը կ'ըլին անգամ մարքուած և հան-
րային առողջութեան վնասող ալ և այլ
ուսուցիչներ ծովը լծակուած են:

— Ըստ տեղեկագրութեան Աւստրա-
կան և Հանթսթուտ չիտութեանց նա-
խարարութեան, կը ծանուցուի թէ
Այլթիֆումանոյ շրջակայքը գտնուած
Հալքալի անմատարութեան վարժա-
րանին մէջ ուսուցիչք, բայց իւրեքսիւ,
ամեն օր ժամ 2էն մինչեւ 5 պիտի
ընեն հիւանդ անատուները, ձի, էշ,
չորի, եղ, կով, գոմէշ, այծար, շուն
և այլն, և պէտք եղած գէղերը պիտի
տան: Փախարդը կ'ընան հիւանդ ա-
նատուներն անդ ձգել, անուղի ու
գիշի ծաղիք իրենց վրայ ըլլալու պա-
մանաւ:

— Կայս. Իրատէ մը հրամայած է
որ Երուզայէ ձիար Մուսթաֆա Փաշա
եկող կառավարմանը վարժար ըլլա-
նալ:

ի ԿԱՅՈՒ ՊԱՆՏ. — Բարձր. Մեծ-
նախարարը՝ չարաթմ օրն, և Ռաֆայնու-
թեան նախարար վեմ: Կարգմ պէյ
երէկ կայս: պալատ երթալով ստացան
վեհ. Սուլթանի հրամանները:

Ի. Բ. ԳՈՒՈՒՄ. — Երէկ, նախա-
րաջ խորհուրդէն յետոյ, Բարձր.
Մեծ-նախարարն ու Արտաքին գործող
վեմ: Նախարարն մինչեւ ուշ ժամա-
նակ խորհրդակցութիւններ կատարե-
ցին:

ՌՈՒՄՈՒՅՈՅ Վեհ. Աղեքսանդր Գ.
Կայսեր անուն տօնալորելութեան առ-
թիւ, վեհ. Սուլթանը շնորհաւորական
հեռագիր մը ուղղեց Ն. վեհափառու-
թեան, որ ի պատասխանի հեռագրու
շնորհակալութիւն յայտնած է:

Երէկ, կայս. պալատան ու Բ.
Դրան կողմ յատուկ պաշտօնայն ուս-
ական դեպատմանտան Պեշիքթեքէի
ամաքանոցը գնացին ի շնորհաւորու-
թիւն:

Դեպատմանտան մատրան մէջ երէկ
առատու գոհարանական աղօթքներ
կատարուեցան: Ներկայ էին դեպա-
նատան գործակատարը, գլխաւոր պաշ-
տօնայն և այլք ամենքն ալ պաշտօն-
անկան համադրեալով: Թաւարտա-
րուրութեանց, գործաշատար Պ. Ես-
տովաքի ընտանեց ներկայից շնորհաւո-
րութիւնները:

Օսմանեան պահակ չղեկանն ու
դեպատմանտան պահակ չղեկաններ
երէկ զրոյշեցող վարչարուած էին:
Օսմանեան պահակ չղեկանը միջորէին
քան և մէկ լուրանօթներ արձակեց:

Երէկ Գիշեր դեպատմանտան ամաքա-
նոցին մէջ չընց հացիկերով մը սրտե-
ցան, որուն ներկայ գտնուեցան բարձ-
րատիկան պաշտօնատարը ոմանը,
դեպալաք և այլք:

Գիշերը դեպատմանտան ամաքանոցը
չընդալէտ լուսադարձուած էր և հրա-
խարդութեան կատարուեցան:

